

**ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ
ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ**

**ΚΑΤ' ΕΦΕΣΗ
ΚΑΙ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ**

**ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΥ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ**

Μέρος 1 (Πολιτικές Υποθέσεις)

8 Ιανουαρίου 1991

[ΣΑΒΒΙΔΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ/στές]

ΜΑΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Εφεσείουσα,

v.

ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΤΡΟΥ,

Εφεσιβλήτου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7528).

Αποζημιώσεις — Τροχαίο ατύχημα — Ανικανότητα εκτέλεσης της μέχρι τότε εργασίας της — Επάρκεια ειδικών και γενικών αποζημιώσεων — Καθορισμός μηνιαίων απολαβών — Πολλαπλασιαστής.

5 *Αποζημιώσεις — Τόκος - Άρθρο 58Α του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου, Κεφ. 148 και Ν. 156/85 — Άσκηση διακριτικής ευχέρειας του Δικαστηρίου.*

Η Εφεσείουσα παρασύρθηκε από αυτοκίνητο που οδηγούσε ο Ενάγοντας, ενώ διασταύρωνε τη Λεωφόρο Στασίνου στη Λευκωσία, και υπέστη σοβαρές σωματικές βλάβες, μεταξύ των οποίων, πολλαπλά κατάγματα, βαρύ διάστρεμμα αυχένος, βαρεία θλάση του αριστερού μηρού και βαρεία εγκεφαλική διάσειση. (Πλήρεις λεπτομέρειες των σωματικών βλαβών δίδονται στην απόφαση του Δικαστηρίου). Παρέμεινε στο Νοσοκομείο 63 ημέρες. Τα τραύματά της ήσαν πολλαπλά και υπέφερε πολύ από αυτά. Σαν αποτέλεσμα αυτών κατέστη ανίκανη να εργάζεται σαν οικιακή βοηθός, αλλά μπορούσε να κάνει καθιστική εργασία με περιορισμένη χρήση του δεξιού της χεριού. Κατά τον χρόνο του δυστυχήματος η Εφεσείουσα ήταν 56 ετών και εργαζόταν σαν οικιακή βοηθός με ημερομίσθιο £7. Κατά τον χρόνο της ακρόασης στο πρωτόδικο Δικαστήριο ήταν 59 ετών.

Ο πρωτόδικος Δικαστής, αφού βρήκε ότι η Εφεσείουσα δεν εργαζόταν τακτικά και λαμβάνοντας υπ' όψη ότι μπορούσε να κάνει ελαφρά εργασία, καθόρισε την απώλεια ημερομισθίων σε £70 μηνιαίως. Για καθορισμό της απώλειας μελλοντικών απολαβών υπελόγησε πολλαπλασιασστή (multiplier) 5 χρόνια. Επιδίκασε συνολικά £12.420 σαν αποζημιώσεις, ήτοι i) £3.720 απώλεια ημερομισθίων από το ατύχημα μέχρι την δίκη, ii) £4.200 μελλοντική απώλεια ημερομισθίων, iii) £500 ειδικές αποζημιώσεις για περιποίηση της Εφεσείουσας στο σπίτι της, και iv) £4.000 για πόνο και ταλαιπωρία. Επιδίκασε επιπλέον τόκο προς 6% ετησίως πάνω σε £1.333 (ήτοι στο 1/3 του ποσού της αποζημίωσης για πόνο και ταλαιπωρία) από την ημερομηνία επίδοσης της αγωγής μέχρι την απόφαση (με εξαίρεση μια μικρή περίοδο το 1985 που ζητήθηκε τροποποίηση της εκθέσεως απαιτήσεως), και πάνω στο συνολικό ποσό για απώλεια ημερομισθίων για την μισή πιο πάνω χρονική περίοδο.

Ολόκληρη η απόφαση του πρωτόδικου Δικαστή για τις αποζημιώσεις προσβλήθηκε από τους διάδικους με έφεση και αντέφεση σαν ανεπαρκής και υπερβολική αντίστοιχα. Κατά την ακρόαση της έφεσης το ποσοστό ευθύνης συμφωνήθηκε στο 60% για την Εφεσείουσα και 40% για τον Εφεσίβλητο.

Αποφασίσθηκε ότι

(α) Το εύρημα του πρωτόδικου Δικαστή ότι η Εφεσείουσα δεν είχε τακτική εργασία δεν ήταν ικανοποιητικό. Αντίθετα το Δικαστήριο βρήκε ότι η Εφεσείουσα εργαζόταν τακτικά και ότι, κατά συνέπεια, η απώλεια απολαβών ήταν £132 μηνιαίως.

(β) Το επιδικασθέν ποσό για πόνο και ταλαιπωρία ήταν έκδηλα ανεπαρκές και αυξήθηκε σε £5.000.

(γ) Ο καθορισμός του πολλαπλασιαστή σε 5 χρόνια ήταν εύλογα επιτρεπτός.

(δ) Η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του πρωτόδικου Δικα-

στή αναφορικά με τον τόκο δυνάμει του άρθρου 58Α του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου ήταν ορθή.

5

Η έφεση επετράπη με έξοδα στο Εφετείο και στο πρωτόδικο Δικαστήριο. Η αντέφεση απορρίφθηκε.

Υπόθεση που αναφέρθηκε:

Ιωαννου ν. Howard (1966) 1 C.L.R. 45.

Έφεση.

10 Έφεση από την ενάγουσα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Δημητρίου, Προσ. Π.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 12 Δεκεμβρίου, 1987 (Αρ. Αγωγής 2757/84) με την οποία κατένειμε την ευθύνη για το τροχαίο ατύχημα σε 2/3 εναντίον της ενάγουσας και σε 1/3 εναντίον του εναγομένου.

15 *A. Παντελίδης, για την εφεσείουσα.*

N. Παπαευσταθίου, για τον εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

ΣΑΒΒΙΔΗΣ, Δ. Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής κ. Α. Κούρρης.

20 ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, με την οποία κατένειμε την ευθύνη σε 2/3 εναντίον της εφεσείουσας-ενάγουσας και 1/3 εναντίον του εφεσίβλητου-εναγομένου, σχετικά με τροχαίο αδίκημα το οποίο επισυνέβηκε στη Λεωφόρο Σταΐνου, Λευκωσία.

25

Επίσης, η έφεση στρέφεται και εναντίον του ποσού των αποζημιώσεων το οποίο επιδίκασε το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας στην εφεσείουσα για σωματικές βλάβες που υπέστη στο ατύχημα.

30 Ο εφεσίβλητος, καταχώρησε αντέφεση εναντίον του

ποσού των αποζημιώσεων που το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας επιδίκασε στην εφεσείουσα.

Το απόγευμα της 9ης Σεπτεμβρίου 1983, η ενάγουσα ενώ διασταύρωνε τη Λεωφόρο Στασίνου στη Λευκωσία, παρασύρθηκε από το αυτοκίνητο με αριθμό εγγραφής ΡΜ 97, το οποίο οδηγούσε ο εφεσίβλητος κατά μήκος της Λεωφόρου Στασίνου. Ως αποτέλεσμα του ατυχήματος, η εφεσείουσα υπέστη σωματικές βλάβες και μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο Λευκωσίας. 5

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αποφάσισε ότι η εφεσείουσα έφερε ευθύνη 2/3 και ο εφεσίβλητος οδηγός του αυτοκινήτου ΡΜ 97, ευθυνόταν κατά 1/3. Κατά την ακρόαση της έφεσης, συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών, ότι η εφεσείουσα έφερε ευθύνη 60% και ο εφεσίβλητος ευθυνόταν κατά 40%. Συνεπώς, το μόνο θέμα που έχουμε να αποφασίσουμε, είναι το ποσό των αποζημιώσεων, το οποίο επιδίκασε το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας στην εφεσείουσα. 15

Την ημέρα του ατυχήματος, η εφεσείουσα ήταν 55 ετών. Όταν μεταφέρθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο, εξετάστηκε και υποβλήθηκε σε θεραπεία από τον Ορθοπαιδικό Χειρουργό Μ. Παναγιωτίδη. Ο Παναγιωτίδης κατέθεσε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας Ιατρικό Πιστοποιητικό με ημερομηνία 11/4/1984 που περιγράφει την κατάσταση της εφεσείουσας, τόσο την ημέρα του ατυχήματος, όσο και στις 11/4/1984 που έκδοσε το πιστοποιητικό. Παραθέτουμε το πλήρες περιεχόμενο του Ιατρικού Πιστοποιητικού (Τεκμήριο 3): 20 25

"Η ως άνω τραυματίσθη εις οδικό δυστύχημα την 7.9.83. Μετεφέρθη εις το Τμήμα των Πρώτων Βοηθειών του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και εις την συνέχεια εισήχθη εις τον χειρουργικό θάλαμο. 30

Κατά την εξέταση διεπιστώθησαν:

1) Απώλεια συνειδήσιως, εναλλαγή περιόδων διεγερσεως και περιόδων ληθάργου λόγω βαρείας εγκεφα-

λικής διασείσεως.

2) Κάταγμα λεκάνης δεξιά καθώς και ενδοαρθρικό κάταγμα της δεξιάς κοτύλης.

5 3) Επιπεπλεγμένο κάταγμα δεξιάς κερκίδος και επιπεπλεγμένο διπλό κάταγμα δεξιάς ωλένης (τραύμα δεξιού αντιβραχίονα 15 εκ.).

4) Κάταγμα του σώματος της δεξιάς ωμοπλάτης.

5) Εξάρθρημα δεξιάς στερνοκλειδικής άρθρωσεως.

6) Βαρύ διάστρεμμα αυχένος.

10 7) Βαρεία θλάση του αριστερού μηρού και ανάπτυξη αιματώματος ολόκληρου του αριστερού κάτω άκρου.

Θεραπεία και πορεία ασθενούς:

15 Η γενική κατάσταση της ασθενούς ήτο πολύ πτωχή και η ζωή της εκινδύνευε άμεσα. Έγινε μετάγγιση αίματος (πέντε φιάλαι) σε ταχύ ρυθμό. Εισ την συνέχεια εισήχθη εις τον χειρουργικό θάλαμο. Την 10.9.83 αφού η γενική κατάσταση εσημείωσε μικρά βελτίωση μετεφέρθη εις τον ορθοπεδικό θάλαμο.

20 Εισ την συνέχεια έγινε χειρουργικός καθαρισμός και συρραφή του τραύματος του αντιβραχίου και εφαρμογή γύψινου νάρθηκος. Το κάταγμα της λεκάνης ακινητοποιήθη διά δερματικής έλξεως. Αφού η γενική κατάσταση εβελτιώθη περαιτέρω την 23.9.83 εγένετο ανοικτή ανάταξη των καταγμάτων του αντιβραχίου και οστεοσύνθεση της ωλένης διά δύο πλακών και βιδών, της δε κερκίδος διά μιας πλάκας και βιδών. Εισ την συνέχεια εφηρμόσθη γύψινος Β.Π.Κ. επίδεσμος. Κατά το στάδιο της αναρρώσεως ανέπτυξε ίκτερο αποφρακτικό
25
30 λόγω χολολιθιάσεως και της έγινε χολοκυστεκτομή.

Η ασθενής απελύθη την 10.12.83. Έκτοτε παρηκολούθειτο ως εξωτερικός ασθενής.

Παρούσα κατάσταση:

Παρατηρούνται αι ουλαί εκ του τραυματισμού και της εγχειρήσεως επί του δεξιού αντιβραχίου. Αι κινήσεις πρηνισμού υπτιασμού της δεξιάς άκρας χειρός δεν επιτελούνται λόγω συνοστεώσεως κερκίδος και ωλήνης.

5

Επί της δεξιάς στερνοκλειδικής αρθρώσεως παρατηρείται έντονα η προπέτεια της κλειδός λόγω του εξαρθρήματος. Η κινητικότητα του δεξιού ισχίου είναι ελαφρά περιορισμένη προς όλας τας κατευθύνσεις και επώδυνος.

10

Παραπονείται διά συνεχή ζάλη, πόνο του δεξιού ισχίου.

Γνώμη:

15

Η κυρία Νικολάου 56 ετών οικιακή βοηθός ετραυματίσθη την 7.9.83 σε οδικό δυστύχημα. Ο τραυματισμός αυτός υπήρξε κρίσιμος και έθεσε την ζωή της σε κίνδυνο. Αι κακώσεις που υπέστη υπήρξαν πολλαπλάι και υπέφερε πολύ εξ αυτών. Αποτέλεσμα των κακώσεως αυτών είναι η παρούσα κατάσταση ως περιγράφεται ανωτέρω. Η απώλεια στροφικής κινήσεως της δεξιάς άκρας χειρός είναι μόνιμος με αποτέλεσμα η λειτουργικότης της δεξιάς άκρας χειρός να περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό.

20

25

Η δυσμορφία κατα την δεξιά στερνοκλειδική άρθρωση είναι επίσης μόνιμος. Ο πόνος και η περιορισμένη κινητικότης του δεξιού ισχίου είναι δυνατό με την πάροδο του χρόνου να επιδεινωθούν διότι το κάταγμα που υπέστη ήτο ενδοαρθρικό και είναι πολύ πιθανή η ανάπτυξη μετατραυματικής οστεοαρθρίτιδος του δεξιού ισχίου. Η ζάλη διά την οποία παραπονείται είναι αποτέλεσμα της βαρείας εγκεφαλικής διασεισεως

30

που υπέστη.

Κατά την γνώμη μου ο τραυματισμός αυτός κατέστησε την ασθενή ανίκανη να εκτελή την εργασία που εκτελούσε προ του τραυματισμού της."

- 5 Από μέρους του εφεσίβλητου, έδωσε μαρτυρία στο πρωτόδικο Δικαστήριο ο Ορθοπαιδικός Χειρουργός Οδυσσεάς Αθάνατος, που συμφώνησε με το περιεχόμενο του Ιατρικού Πιστοποιητικού του Ορθοπαιδικού Χειρουργού Παναγιωτίδη. Ο Αθάνατος εξέτασε την εφeseίουσα για
10 πρώτη φορά στις 8/9/1984 και επίσης τον Ιούλιο του 1986 και έκδοσε δύο πιστοποιητικά, τα οποία παρουσίασε στο Δικαστήριο (Τεκμήρια 4 και 5).

- Τα ευρήματα του σε συντομία ήταν ότι υπήρχε περιορισμός των κινήσεων του αυχένα, του δεξιού ώμου, του δε-
15 ξιού αντιβραχίονα, του αγκώνα, της ωλένης και της λεκάνης.

- Το εύρημα του πρωτόδικου Δικαστή, το οποίο δεν αμφισβητήθηκε από τον εφεσίβλητο, είναι ότι ο τραυματισμός κατέστησε την εφeseίουσα ανίκανη να εκτελεί την εργασία της οικιακής βοηθού που εκτελούσε προ του
20 τραυματισμού της και ότι μπορεί να κάνει καθιστική εργασία με περιορισμένη χρήση του δεξιού της χεριού, όπως π.χ. το περιτύλιγμα γλυκισμάτων κλπ.

- Με βάση τα πιο πάνω ευρήματα ο πρωτόδικος Δικαστής επιδίκασε στην εφeseίουσα £4.000 σαν εύλογη αποζημίωση για πόνο και ταλαιπωρία.
25

- Σχετικά με τις ειδικές αποζημιώσεις, ο πρωτόδικος Δικαστής αφού έλαβε υπόψη του ότι το ημερομίσθιο οικιακής βοηθού ήταν κατά τον ουσιώδη χρόνο £7, ότι δεν εργαζόταν τακτικά (καθημερινά) και ότι μπορούσε να ασχοληθεί σε ελαφράν εργασία, καθόρισε την απώλεια σε
30 ημερομίσθια της εφeseίουσας σε £70 το μήνα.

Ο πρωτόδικος Δικαστής, στον καθορισμό των μελλο-

ντικών απολαβών αποφάσισε, έχοντας υπόψη την ηλικία της εφεσείουσας κατά τη διάρκεια της δίκης που ήταν 59 ετών, καθώς και την υγεία της, ότι ο εύλογος πολλαπλασιαστής (multiplier) ήταν 5 χρόνια, με βάση απώλεια μελλοντικών απολαβών σε £70 το μήνα.

5

Επιδίκασε στην εφεσείουσα σαν γενικές αποζημιώσεις £8.200, £3.720 απώλεια ημερομισθίων από την ημέρα του ατυχήματος μέχρι τη δίκη και £500 ειδικές αποζημιώσεις για την περιποίηση της εφεσείουσας στο σπίτι της. Το ολικό ποσό που επιδίκασε ήταν £12.420 σαν γενικές και ειδικές αποζημιώσεις. Επειδή το εύρημα του πρωτόδικου Δικαστή ήταν ότι η ευθύνη της εφεσείουσας ήταν 2/3, της επιδίκασε το 1/3 του ποσού που ανερχόταν σε £4.200. Επίσης, επιδίκασε τόκο προς 6% επί του ποσού των £1.333, που είναι γενικές αποζημιώσεις για πόνο και ταλαιπωρία από 27/4/1984, όταν η αγωγή επιδόθηκε στον εφεσίβλητο, μέχρι τις 16/3/1985 όταν ο εφεσίβλητος ζήτησε να τροποποιήσει την έκθεση απαιτήσεως και από 4/4/1985, ημερομηνία που καταχώρησε την τροποποιημένη έκθεση απαιτήσεως μέχρι την ημέρα της απόφασης. Περαιτέρω, ο πρωτόδικος Δικαστής επιδίκασε τόκο 6% για το ποσό που αντιπροσώπευε την απώλεια ημερομισθίων για την ήμισυ της χρονικής περιόδου που αναφέρεται πιο πάνω.

10

15

20

Οι λόγοι έφεσης, μετά που τα δύο μέρη συμφώνησαν για το ποσοστό ευθύνης, είναι οι ακόλουθοι:

25

(1) Το ποσό των γενικών αποζημιώσεων είναι έκδηλα ανεπαρκές.

(2) Το ποσό των ειδικών αποζημιώσεων είναι έκδηλα ανεπαρκές.

(3) Ο πολλαπλασιαστής (multiplier), τον οποίο καθόρισε το πρωτόδικο Δικαστήριο είναι χαμηλός.

30

(4) Το ύψος και η διάρκεια του τοκου είναι εσφαλμένα.

Οι λόγοι αντέφησης του εφεσίβλητου είναι οι εξής:

5 (1) Ο πρωτόδικος Δικαστής παράνομα και λανθασμένα υπολόγισε το ύψος των αποζημιώσεων τις οποίες επιδίκασε προς όφελος της εφεσείουσας ή/και ειδικότερα το ύψος των απωλεσθέντων εισοδημάτων μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης.

10 (2) Ο πρωτόδικος Δικαστής παράνομα και λανθασμένα υπολόγισε τον πολλαπλασιαστή ή/και ο υπολογισμός των 5 χρόνων σαν πολλαπλασιαστή, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης είναι υπερβολικός.

(3) Το πρωτόδικο Δικαστήριο παράνομα και λανθασμένα υπολόγισε το ύψος των μελλοντικών απολαβών της εφεσείουσας και το υπολογισθέν ποσό είναι υπερβολικό ή/και δεν συνάδει με την προσαχθείσα μαρτυρία.

15 (4) Το επιδικασθέν ποσό γενικών αποζημιώσεων είναι υπερβολικό.

(5) Ο υπολογισμός του επιδικασθέντος τόκου είναι λανθασμένος και/ή παράνομος.

20 Εμφαίνεται από τους πιο πάνω λόγους, ότι ολόκληρη η απόφαση του Δικαστηρίου σχετικά με τις αποζημιώσεις είναι υπό αμφισβήτηση και από τις δύο πλευρές.

25 Ο ευπαίδευτος δικηγόρος της εφεσείουσας, εισηγήθηκε στο Δικαστήριο ότι οι αποζημιώσεις ήταν έκδηλα ανεπαρκείς υπό το φως των περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης και ότι οι προσωπικές βλάβες που υπέστη η εφεσείουσα ήταν πολύ σοβαρές. Σχετικά με την απώλεια απολαβών, ο δικηγόρος της εφεσείουσας υποστήριξε ότι λανθασμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο κατέληξε στο συμπεέρασμα ότι η εφεσείουσα δεν είχε τακτική εργασία και 30 σαν συνέπεια της επιδίκασε £70 ως απώλεια απολαβών. Περαιτέρω, ο δικηγόρος εισηγήθηκε ότι αναφορικά με την απώλεια μελλοντικών εισοδημάτων, ο πρωτόδικος Δικαστής λανθασμένα καθόρισε το ποσό με βάση την απώλεια

εισοδημάτων προς £70 το μήνα.

Η θέση του ευπαίδευτου δικηγόρου του εφεσίβλητου, είναι ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο λανθασμένα υπολόγισε το ύψος των απολεσθέντων εισοδημάτων της εφεσείουσας μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης σε £70 το μήνα. Εισηγήθηκε ότι το Δικαστήριο έπρεπε να της επιδικάσει το ποσό των £35 μηνιαίως, καθότι η εφεσείουσα δεν είχε τακτική εργασία και μπορούσε να εργαζόταν σε ελαφράν εργασία για να μειώσει την απώλεια των απολαβών της. Επίσης, ο δικηγόρος εισηγήθηκε, ότι έπρεπε από τις μηνιαίες απολαβές να της αφαιρεθεί το ποσό που πλήρωνε στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου υποστήριξε ακόμα, ότι ο πολλαπλασιαστής υπό τις περιστάσεις, είναι υπερβολικός και ότι δεν έπρεπε να υπερβαίνει τα 3 χρόνια

Το επίμαχο σημείο στην κρινόμενη έφεση, είναι ο καθορισμός των μηνιαίων απολαβών της εφεσείουσας.

Έχουμε εξετάσει προσεκτικά την επιχειρηματολογία των δικηγόρων, καθώς και τη μαρτυρία της υπόθεσης και δεν είμαστε ικανοποιημένοι με το εύρημα του πρωτόδικου Δικαστή ότι η εφεσείουσα δεν είχε τακτική εργασία. Η μαρτυρία της ότι εργαζόταν 5 μερες την εβδομάδα με ημερομίσθιο £7, ενισχύεται και απο τη μαρτυρία του συζύγου της.

Ο ευπαίδευτος δικηγόρος του εφεσίβλητου, τόνισε στο Δικαστήριο ότι σύμφωνα με τη μαρτυρία της Νίκης Οδυσσέως που είναι Ασφαλιστική Λειτουργός στο Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η εργασία της εφεσείουσας δεν ήταν τακτική. Αυτό, είτε, υποστηρίζεται από το βιβλιάριο εισφορών της εφεσείουσας που ήταν Τεκμήριο 2 ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου

Εμφαίνεται από το βιβλιάριο, ότι δεν υπήρχαν εισφορές εκ μέρους της εφεσείουσας για ολόκληρο το μήνα Αύγουστο του 1983. Αν αποδειχτούμε ότι το βιβλιάριο εισφορών της εφεσείουσας επισημαίνει τις ημέρες που

εργάστηκε τον Αύγουστο του 1983, τότε θα δούμε ότι το σύνολο των απολαβών της για τον Αύγουστο, ήταν £91. Όμως, δεν είμαστε ικανοποιημένοι ότι οι εισφορές για τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις που εμφανίζονται στο βιβλιάριο 5 αντιπροσωπεύουν και τις ημέρες που η εφεσείουσα εργάστηκε.

Από τη μαρτυρία, είμαστε ικανοποιημένοι ότι η εφεσείουσα εργαζόταν 5 μέρες την εβδομάδα με ημερομίσθιο £7, το δε ποσό των Κοινωνικών Ασφαλίσεων πληρωνόταν 10 από τους εργοδότες της. Κατά συνέπεια, οι μηνιαίες απολαβές της εφεσείουσας ήταν £140, μείον μεταφορικά £8 μηνιαίως. Συνεπώς, καταλήγουμε ότι οι καθαρές μηνιαίες απολαβές της εφεσείουσας ήταν £132. Η εφεσείουσα κατάρθεσε ότι μετά την απόλυσή της από το Νοσοκομείο, 15 ρέμεινε ακόμα 4 μήνες στο κρεβάτι και λόγω της ανικανότητάς της ως αποτέλεσμα του ατυχήματος, δεν μπορούσε να εργαστεί ως οικιακή βοηθός. Η εφεσείουσα δεν αντεξετάστηκε κατά πόσο προσπάθησε να μειώσει την απώλεια των εισοδημάτων της και το παίρνουμε ως δεδομένο ότι ο εφesiίβλητος δεν ήγειρε το σημείο αυτό και επομένως δεν βασίστηκε σ' αυτό κατά τη διάρκεια της δίκης.

Ο καθορισμός του ποσού των αποζημιώσεων αναφορικά με την απώλεια των μηνιαίων απολαβών της εφεσείουσας από την ημέρα του ατυχήματος μέχρι την ημέρα της 25 δίκης, ανέρχονται σε £6.336. Στο ποσό αυτό, προσθέτουμε και το ποσό των £500 για την περιποίηση της εφεσείουσας λόγω της ανικανότητάς της και το ολικό ποσό των ειδικών αποζημιώσεων ανέρχεται στις £6.836.

Όσον αφορά τις γενικές αποζημιώσεις, για πόνο και 30 ταλαιπωρία, η βασική αρχή είναι ότι το Εφετείο δεν επεμβαίνει στη διακριτική ευχέρεια του πρωτόδικου Δικαστηρίου στον καθορισμό των γενικών αποζημιώσεων, εκτός αν ο καθορισμός είναι τόσο έκδηλα υπερβολικός ή τόσο έκδηλα ανεπαρκής, που να δικαιολογεί το Εφετείο να 35 επέμβη και να προβεί το ίδιο σε καθορισμό των αποζημιώσεων (Βλέπε, μεταξύ άλλων, *Photios Ioannou v. John Vincent Peterson Howard* (1966) 1 CLR 45).

Είμαστε ικανοποιημένοι, ότι οι προσωπικές βλάβες που υπέστη η εφεσείουσα είναι πολύ σοβαρές και αυτό εμφανίζεται από το Ιατρικό Πιστοποιητικό του Ορθοπεδικού Χειρουργού Παναγιωτίδη (Τεκμήριο 3), που περιγράφει την κατάσταση της εφεσείουσας την ημέρα του ατυχήματος σαν πολύ φτωχή και ότι η ζωή της κινδύνευε άμεσα. Τα τραύματα της εφεσείουσας ήταν επώδυνα και μέχρι την ημέρα της δίκης εξακολούθησε να αισθάνεται πόνο. 5

Είμαστε της γνώμης ότι το ποσό που επιδίκασε ο πρωτόδικος Δικαστής στην εφεσείουσα για πόνο και ταλαιπωρία είναι έκδηλα ανεπαρκές και πιστεύουμε ότι μια λογική αποζημίωση θα ήταν £5.000 για πόνο και ταλαιπωρία. 10

Αναφορικά με τον υπολογισμό του πολλαπλασιαστή από το πρωτόδικο Δικαστήριο σε 5 χρόνια, είμαστε της γνώμης ότι ήταν εύλογο για τον πρωτόδικο Δικαστή να καθορίσει τον πολλαπλασιαστή σε 5 χρόνια. Η εφεσείουσα ήταν 59 ετών όταν εκδόθηκε η απόφαση και ο πρωτόδικος Δικαστής αφού έλαβε υπόψη και την κατάσταση της υγείας της εφεσείουσας, καθόρισε το χρόνο του πολλαπλασιαστή σε 5 χρόνια. 15 20

Με βάση την κατάληξή μας ότι οι μηνιαίες απολαβές της εφεσείουσας ήταν £132, το ποσό για απώλεια μελλοντικών απολαβών ανέρχεται σε £7.920.

Επίσης, είμαστε της γνώμης ότι ορθά ο πρωτόδικος Δικαστής εξάσκησε τη διακριτική του ευχέρεια για τον καθορισμό του τόκου με βάση το άρθρο 58Α του Νόμου 156/85 που τροποποιεί τον περί Αστικών Αδικημάτων Νόμο, Κεφ. 148. 25

Σαν κατακλείδα, το ποσό των γενικών αποζημιώσεων για πόνο και ταλαιπωρία μόνο, εξαιρουμένων των απωλειών για μελλοντικές απολαβές, ανέρχεται σε £5.000. Οι ειδικές αποζημιώσεις μέχρι την ημέρα της δίκης, ανέρχονται σε £6.836 και η απώλεια μελλοντικών εισοδημάτων ανέρχεται στο ποσό των £7.920. Το ολικό ποσό ανέρχεται σε £19.756. Η εφεσείουσα δικαιούται το 40% του ποσού 30 35

5 αυτού, που ανέρχεται σε £7.902, το οποίο και επιδικάζουμε στην εφεσείουσα με τόκο προς 6% από την ημέρα της απόφασης. Επιδικάζουμε τόκο προς 6% επί του ποσού των γενικών αποζημιώσεων που είναι £2.000 για πόνο και ταλαιπωρία από 27/4/1984 μέχρι 16/3/1985 και από 4/4/1985 μέχρι 12/12/1987. Επίσης, επιδικάζουμε τόκο προς 6% επί του ποσού των £2.734 που είναι ειδικές αποζημιώσεις για την ήμισυ χρονική περίοδο, όπως πιο πάνω.

10 Η έφεση επιτυγχάνει και η πρωτόδικη απόφαση τροποποιείται όπως πιο πάνω. Η αντέφεση αποτυγχάνει και απορρίπτεται.

Ο εφεσίβλητος να πληρώσει τα έξοδα της πρωτόδικης διαδικασίας, καθώς και τα έξοδα της εφέσεως.

Η έφεση επιτρέπεται. Η αντέφεση απορρίπτεται. Τα έξοδα εναντίον του εφεσίβλητου.